

УДК 37.048.2

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.41157

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР «АГРООСВІТА» ЯК ОСЕРЕДОК РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

© С. А. Жуковська

У статті висвітлено діяльність Науково-методичного центру «Агроосвіта» з впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховний процес. Особлива увага приділена розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації в умовах дистанційного та змішаного навчання засобами мультимедійного програмно-методичного комплексу

Ключові слова: інноваційні технології навчання, професійно-педагогічна компетентність, Науково-методичний центр, мультимедійний програмно-методичний комплекс

Activity of scientific and methodological center «Agroosvita» on the implementation of innovative pedagogical technologies into educational process is revealed in the article. The development of teachers' professional and pedagogical competence in agrarian higher educational establishments (I-II ac.l.) within distance and mixed learning with the help of tools such as multi-media program and methodological complex is taken into account

Keywords: innovative learning technologies, professional and pedagogical competence, scientific and methodological center, multi-media program and methodological complex

1. Вступ

У новій редакції Закону про вищу освіту визначені напрями розвитку освіти: підвищення якості знань, оновлення змісту та форм організації навчально-виховного процесу. Особливо актуальними є завдання розвитку професійного, інтелектуального, духовно-морального потенціалу особистості викладача, його здібності не тільки вирішувати педагогічні задачі, але й впроваджувати інноваційні методи у навчально-виховний процес, володіти психолого-педагогічними технологіями міжособистісного спілкування, комунікації.

Отже, підготовка педагогічних працівників, розвиток їх професійної компетентності є ключовим освітнім завданням, одним із провідних принципів державної освітньої політики. Тому держава і суспільство підвищили вимоги до педагогічних працівників щодо застосування ними інноваційних педагогічних технологій та методик, реалізації принципів індивідуалізації, диференціації, інтеграції навчання у практичній діяльності, впровадження інтерактивних форм, нових методів і засобів навчання, виховання й управління, тобто таких професійних умінь та навичок, що ґрунтуються на сучасних спеціальних знаннях, критичному мисленні, здатності застосовувати наукові надбання на практиці.

2. Постановка проблеми

В цих умовах зазнає змін система підвищення кваліфікації педагогів, яка довгі роки була орієнтована тільки на кількісний показник своєї діяльності. Очевидно, що цей показник (один раз на п'ять років), сьогодні недостатній. Необхідне якісне відстеження динаміки зростання професійної компетентності педагогів, підготовка їх до роботи в новій освітній ситуації, створення умов для розвитку та самореалізації. У даних обставинах зростає роль методичних служб. Методична служба, як окремо взята соціаль-

но-педагогічна система, не ізольована. Вона діє і розвивається у зовнішньому, відносно до неї самої, середовищі і пов'язана з ним безліччю комунікацій. Методична служба, безперечно, органічна частина системи безперервної педагогічної освіти.

3. Літературний огляд

Впровадження компетентнісного підходу в систему освіти розглядали Т. І. Браже, В. М. Введенський, М. В. Елькін, І. О. Зимня, В. І. Маслов, Л. А. Петровська, Е. М. Соф'яни, А. В. Хуторський. Важливість підвищення професіоналізму педагогічних працівників підтверджують праці видатних вчених: Б. С. Гершунського, Н. В. Гузій, О. І. Гури, А. К. Маркової, Л. М. Мітіної, В. В. Олійника, Є. Р. Чернишовой, І. П. Подласого. Питання розвитку та становлення методичної роботи на різних рівнях освіти розглядали Н. П. Волкова, В. В. Гуменюк, Г. С. Данилова, В. В. Дивак, Л. М. Колосова, Н. Г. Комаренко, Н. П. Корогод, І. А. Наумчук, В. С. Пікельна, В. І. Пуцов, М. І. Скрипник, Л. Л. Сушенцева.

Н. Г. Комаренко стверджує, що зміст методичної роботи повинен ґрунтуватись на «...сучасних досягненнях психолого-педагогічної науки, авторських ідей і технологіях передового педагогічного досвіду...» [1]

Г. С. Данилова відзначає важливу роль, що відводиться методистам, які «інтенсивно спілкуючись з педагогами, вивчаючи результати їх роботи, думку і проблеми, при науковому аналізі інформації, що надходить, можуть внести суттєвий вклад у розвиток... освіти» [2]. Перед методистами стоять досить важливі завдання, оскільки вони повинні вміти: ставити мету; конкретизувати її у вигляді завдань; проектувати і планувати свою роботу; регулювати і корегувати її; аналізувати рівень професійної компетентності викладачів, ефективність науково-методичної роботи з педагогічними кадрами;

обґрунтовано здійснювати контроль та аналіз результатів, робити висновки та прогнозувати діяльність з вдосконалення управління процесом підвищення кваліфікації педагогічних кадрів [3].

Поруч з освітнім процесом існують і інші процеси, серед яких процес управління. В. Г. Кремень, Н. Г. Ничкало, П. І. Третьяков, Т. І. Шамова розглядають людиноцентричний підхід в управлінні. Його особливість полягає в тому, що в центрі управлінської діяльності знаходиться людина. Зміст цього наукового підходу розкривається в таких основних положеннях, як: індивідуальний успіх співробітників складає основу успіху організації; створення ситуації успіху можливе за умови виявлення і пояснення індивідуальних характеристик особистості та її поведінки в конкретній ситуації; на поведінку людини впливають середовище, в якому вона працює, групи та лідери; вимірюванню та впливу піддаються такі характеристики особистості, як здібності, потреби, очікування, сприймання, ставлення; особистісні дані особливо яскраво проявляються у процесі комунікації, під час прийняття управлінських рішень та делегування повноважень [4].

При цьому, на думку О. З. Кузнецової, головним, все ж таки є освітній процес у формі методичної роботи, в центрі якого завжди знаходиться взаємодія методистів і педагогів. Саме він спричиняє основні результати методичної служби, визначає її структуру [5].

4. Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру «Агроосвіта» .

На сьогодні аграрну вищу освіту здобувають більше 130 тис. осіб, з них 68,6 тис. – у навчальних закладах III–IV рівнів акредитації, та 64,6 тис. – у навчальних закладах I–II рівнів акредитації. Навчально-виховний процес забезпечують 8550 науково-педагогічних працівників та 7280 викладачів. Роботу з координації діяльності вищих навчальних закладів Міністерства аграрної політики та продовольства України покладено на Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта». Ми розглядали проблему розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації в умовах Науково-методичного центру. У зв'язку з цим виникла об'єктивна потреба в розробці сучасних підходів до розвитку професійно-педагогічної компетентності педагогів з урахуванням індивідуальної освітньої траєкторії.

Історія установи налічує півстоліття. За наказом Міністерства УРСР від 17.08.65 р. було організовано Учбово-методичний кабінет (УМК). На УМК було покладено функції з організації учбово-виховного процесу, забезпечення сільськогосподарських навчальних закладів літературою, навчальними планами та програмами, популяризація кращого педагогічного досвіду, технічної творчості та дослідної роботи педагогічних та учнівських колективів технікумів.

Відповідно до наказу Президента України від 12 вересня 1995 р. “Про основні напрями реформу-

вання вищої освіти в Україні” у 1997 р. на базі Учбово-методичного кабінету створено Навчально-методичний центр по підготовці молодших спеціалістів, який координував діяльність 118 аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, та на базі Українського навчально-методичного центру – Науково-методичний центр аграрної освіти, який координував роботу 24 аграрних вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації.

І саме на цьому етапі історії пріоритетним завданням діяльності наша установа визначає якість, рівність і доступність освіти, забезпечення ступеневої освіти; створюються навчально-практичні та університетські центри, розробляються і видаються комплекси методичного забезпечення спеціальностей, створюються засоби навчання, проводяться курси педагогічної майстерності тощо.

У березні 2012 року Науково- та Навчально-методичні центри реорганізовано і на їх базі створено Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів “Агроосвіта”.

Основним напрямом діяльності НМЦ є забезпечення науково-методичного та інформаційно-аналітичного супроводу реалізації державної політики у сфері галузевої освіти, професійної підготовки кадрів для агропромислового виробництва та рибного господарства.

Головними завданнями Центру є:

- визначення науково обґрунтованих вимог до змісту аграрної освіти щодо підготовки кадрів для агропромислового виробництва усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів з метою сприяння сталому розвитку сільських територій, підготовка пропозицій і заходів щодо удосконалення системи, форм і методів підготовки та підвищення кваліфікації кадрів АПК;

- організація розробки та експертного оцінювання освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм і навчальних планів, рекомендацій з організації та управління навчально-виховним процесом;

- розробка, погодження та затвердження в установленому порядку орієнтовних навчальних планів та програм навчальних дисциплін, іншої науково- і навчально-методичної та навчально-облікової документації, забезпечення ними навчальних закладів Міністерства аграрної політики та продовольства;

- здійснення комплексного методичного забезпечення навчально-виховного процесу в навчальних закладах;

- організація підготовки до видання, виготовлення та розповсюдження видавничої продукції: підручників, навчальних посібників, іншої науково- та навчально-методичної літератури;

- організація та проведення моніторингу якості підготовки кадрів аграрного профілю;

- координація та організація роботи науково-методичних і навчально-методичних комісій;

- наукові дослідження з питань розвитку аграрної освіти та освітніх систем, змісту, форм і методів навчання, інноваційних технологій навчання, вихо-

вання та розвитку творчого мислення студентської молоді та слухачів закладів післядипломної освіти;

– вивчення, узагальнення і пропаганда провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду навчально-виховної та методичної роботи, розвитку ступеневої системи аграрної освіти, поширення педагогічних інновацій, нових освітніх технологій, досягнень науки і передових ідей в освіті, сприяння удосконаленню педагогічної майстерності науково-педагогічних та педагогічних кадрів навчальних закладів;

– створення та забезпечення закладів освіти дидактичними засобами навчання;

– координація та сприяння організації співпраці аграрних навчальних закладів та роботодавців, вивчення потреб ринку праці в системі АПВ і розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо сприяння працевлаштуванню випускників навчальних закладів;

– участь у розробці єдиної навчально-наукової, навчально-науково-виробничої та інвестиційної політики.

Діяльність НМЦ будується на принципах доступності, гуманізму, демократизму, системного підходу до науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, рівності умов для кожного педагогічного працівника щодо повної реалізації його духовного, інтелектуального потенціалу, науковості, гнучкості і прогностичності роботи з педагогічними і керівними кадрами освіти, безперервності їх фахового вдосконалення. Один з головних напрямів діяльності НМЦ «Агроосвіта» – розробка та впровадження в навчально-виховний процес інноваційних педагогічних технологій, науково-дослідна робота в педагогічній науці, науково-методична робота з забезпечення вищих навчальних закладів сучасним комплексом методичного забезпечення.

Механізми інноваційного розвитку сучасної вищої освіти ґрунтуються на культивуванні інтересу до нововведень; створенні творчої атмосфери, умов для сприйняття і дієвості нововведень. Саме ці компоненти присутні в НМЦ. Вся науково-методична робота основана на досягненнях науки, передового досвіду, аналізі стану навчально-виховного процесу, системі взаємопов'язаних дій (прогностичних, діагностичних, аналітичних, пошукових, організаційних) і заходів, спрямованих на всебічне підвищення фахової майстерності кожного педагога, на удосконалення якості навчально-виховного процесу.

Один із інноваційних проектів НМЦ «Агроосвіта» – формування експериментально-наукових підходів з підвищення якості надання освітніх послуг. Вивчення впливу тривалості практик студентів і оптимізації терміну їх проведення на підвищення якості вищої освіти, забезпечення якіснішого формування професійних умінь і навичок; наближення рівня підготовки фахівців до європейських норм і стандартів та вимог галузевих стандартів вищої освіти України – мета нововведення. Зміст визначається експериментальними навчальними планами, графіками навчального процесу, наскрізними програмами практик. За дотримання нормативної частини освітньо-професійної програми підготовки збільшується три-

валість практичного навчання, яке проводиться у період найбільшої інтенсивності сільськогосподарських робіт. Застосування експериментально-наукових підходів сприятиме формуванню у студентів – майбутніх фахівців агропромислового виробництва – мотивації до навчання; здатності відповідально і якісно працювати в умовах сучасного високотехнологічного виробництва; формуванню професійних умінь, навичок та компетенцій, необхідних для виконання посадових обов'язків у сучасних високотехнологічних умовах виробництва; здатності підвищувати власний загальноосвітній та професійний рівень.

Питання практичної підготовки у аграрних вищих навчальних закладах розглядав М. П. Хоменко. На його думку практика була і залишається головною компонентою професійної підготовки спеціаліста, показником його фахової дієвості. В умовах упровадження нового обладнання і технологій ринок праці стає більш вимогливим до зростаючої галузевої та професійної підготовленості, мобільності випускників вищих навчальних закладів.

Складна економічна ситуація в країні позначалася на стані матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів, призвела до використання застарілого навчального обладнання, техніки, що безумовно ускладнило проведення практичних занять. З іншого боку, в значній мірі послабились напрацьовані роками взаємозв'язки двох гомогенних складових підготовки фахівців – освіти і виробництва [6]. Враховуючи ситуацію в країні, можливості навчальних закладів, зарубіжний досвід, створено 20 регіональних навчально-практичних центрів, матеріально-технічна база яких дозволяє проводити підготовку і перепідготовку кадрів для села відповідно до вимог сьогодення.

Управління навчальним закладом вимагає системи професійних та управлінських знань, необхідних для виконання посадових обов'язків ректорів, проректорів, деканів, директорів, заступників директорів, завідувачів відділень відповідно до сучасних вимог організації навчально-виховного процесу. Підвищення компетентності, ініціативності та розвиток творчого підходу до виконання службових обов'язків керівних кадрів вищої школи, розширення їх знань із проблем управління сучасним вищим навчальним закладом – мета інноваційного педагогічного проекту, започаткованого НМЦ.

Під час проведення науково-методичних семінарів висвітлюються питання перспектив розвитку освіти в Україні та світі; особливості організації навчального процесу та науково-методичної роботи. У керівників вищих навчальних закладів формуються риси економічного мислення, протистояння авторитарному стилю керівництва, удосконалення професійної діяльності та спілкування, які необхідні для прийняття та успішної реалізації управлінських рішень. Проект дає можливість призначеним керівникам навчальних закладів у найкоротші терміни адаптуватися до виконання нових посадових обов'язків, що, в свою чергу, дозволяє якісніше і ефективніше вирішувати управлінські та науково-методичні завдання з організації навчального процесу у ВНЗ.

Враховуючи активне впровадження у навчальний процес сучасного інтерактивного аудіовізуального засобу (комп'ютера) та відсутність достатньої кількості розроблених електронних засобів навчання для підготовки фахівців у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації, НМЦ створює електронні підручники, мультимедійні посібники, відео- та аудіолекції, контент для інтерактивних комплексів.

Детально охарактеризував електронні засоби навчання Д. В. Чернилевський: «Електронні засоби навчання – програмні засоби навчального призначення, у яких відображена певна предметна галузь, у тій або іншій мірі реалізована технологія її вивчення, забезпечені умови для реалізації різних видів навчальної діяльності» [7].

Сучасні педагогічні технології, більшою мірою технології електронного навчання, є особистісно орієнтованими і спрямованими на розвиток індивідуальних ресурсів особистості. Потреба суспільства в кваліфікованих фахівцях, що володіють арсеналом засобів і методів інформатики, здатних до постійного підвищення та розвитку професійних якостей шляхом вивчення та впровадження нових знань, перетворюється в провідний фактор освітньої політики.

Викладачі аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, які брали участь у педагогічному експерименті, вважають, що впровадження у навчальний процес інформаційних технологій ефективно для процесу навчання, а викладачі обов'язково повинні володіти комп'ютерною грамотністю та вільно працювати з комп'ютером. Але 2 % опитаних все ж таки відчувають себе некомфортно, працюючи за комп'ютером. 60 % респондентів вважають, що використовувати у навчальному процесі електронну інформацію зручніше і корисніше, ніж друковані джерела. 32 % з цим не згодні, а 8 % згодні частково. 82 % опитаних з більшим задоволенням користуються комп'ютерними базами даних для пошуку інформації, ніж бібліотекою, 16 % віддають перевагу бібліотеці, 2 % займають нейтральну позицію. 88 % викладачів, що проходили анкетування, користуються мультимедійними програмами.

На питання «Які сучасні засоби навчання, розроблені НМЦ, Ви використовуєте в своїй роботі?» ми отримали такі відповіді:

- електронні версії підручників та навчальних посібників – 35 % викладачів;
- навчальні відеофільми – 69 %;
- мультимедійні посібники – 41 %;
- електронні підручники – 29 %;
- відеолекції – 10 %;
- аудіолекції – 6 % викладачів.

Статистика засвідчує, що майже сорок відсотків викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації не мають педагогічної освіти. Тому одним з основних напрямів діяльності НМЦ «Агроосвіта» є розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації. Однак для цього необхідна розробка теоретичних і методичних основ розвитку професійної компетентності викладачів на основі впровадження інноваційних освітніх технологій з урахуван-

ням психофізіологічних особливостей педагогів, що дозволяє працювати за індивідуальною освітньою траєкторією.

Тому постало завдання розробки моделі, яка б дозволяла викладачам аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації розвивати свою професійно-педагогічну компетентність за допомогою інформаційних ресурсів методом електронного навчання дистанційно або в умовах змішаної освіти.

Одним із компонентів виконання цього завдання є створення мультимедійного програмно-методичного комплексу «Розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів навчальних закладів I–II рівнів акредитації».

У педагогічній науці і особливо у практиці підвищення кваліфікації викладачів, розвитку їх професійної компетентності, спостерігається недооцінка можливостей мультимедіа як освітньої технології. Пов'язано це, перш за все, зі складністю виготовлення і недостатньою розробленістю теорії використання всіх компонентів технології мультимедіа. Але, не зважаючи на це, теорія навчання за останнє десятиліття була значно розвинена у зв'язку з появою мультимедіа. Можливості для навчання майже безмежні. Ідея медіа-конвергенції також стає одним з найважливіших факторів у сфері освіти, особливо у сфері вищої освіти (медіа-конвергенція – це стрімко мінливий навчальний курс дисциплін, що викладаються у ВНЗ).

Аналіз мультимедійних продуктів, створених для педагогічних працівників, показав, що для розвитку професійної педагогічної компетентності викладачів методом електронного навчання матеріалів недостатньо, а бажають це зробити 92 % опитаних викладачів. Тому нами був розроблений та впроваджений в практику мультимедійний програмно-методичний комплекс (МПК) для розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, до якого увійшли: науково-методичний посібник (традиційний (друкований) та в електронному вигляді), електронний та мультимедійний посібники, навчальний відеофільм «Майстер-класи з організації та проведення інтерактивних занять»; цикл аудіо-матеріалів: «Гуманістична спрямованість – концептуальна основа процесу розвитку професійної компетентності викладачів», «Здоров'я збереження – найважливіша складова педагогічного процесу гуманного типу», «Інноваційність – провідний фактор у розвитку професійної педагогічної компетентності педагогів», «Комунікативна компетентність викладачів як важлива умова створення гуманного середовища», зошит для самостійної роботи викладачів (друкований та в електронному вигляді), інформаційний відеофільм за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції «Вивчення інноваційних процесів у науці і освіті Чехії та Франції», програма та методичні рекомендації щодо вивчення курсу. МПК об'єднує взаємопов'язані між собою складові і дає можливість викладачам комплексно використовувати інформативний потенціал мультимедіа.

Розроблений мультимедійний програмно-методичний комплекс для розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів складається з чотирьох модулів, кожен з яких включає шістнадцять міні-модулів, які вивчаються у послідовності, визначеній викладачем. Кожен модуль представлений у традиційній формі – друкований науково-методичний посібник, та в електронному варіанті: PDF-файл, відео-файл, аудіо-файл, електронний посібник, створений у програмі Power-Point (який за бажанням викладач може змінювати, доповнювати, роздрукувати).

Розвиток професійної компетентності викладачів відбувається завдяки комбінації модульної технології, спрямованої на індивідуалізацію навчання, поетапне опрацювання матеріалу, та інформаційно-комунікативної, яка забезпечує комп'ютерну підтримку саморозвитку і надає можливість займатись самоосвітою у зручному для педагога темпі.

Для вільного користування комплекс розміщено на офіційному сайті Науково-методичного центру інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта».

Розроблений мультимедійний програмно-методичний комплекс забезпечує в процесі розвитку професійної компетентності виконання таких функцій:

- індивідуальний підхід;
- управління об'єктами, процесами, як реальними, так і екранними;
- роботу із значними інформаційними масивами;
- можливість вибору засобів розвитку компетентності (друковані, електронні, аудіо, відео тощо);
- як засіб, орієнтований на розвиток професійної компетентності викладачів.

МПК дозволяє:

- в різному вигляді отримувати інформацію самостійно, загострювати увагу на незнайомому матеріалі;
- за необхідності багаторазово повертатися на попередні сторінки;
- зупинятися в будь-якому місці мультимедійного комплексу;
- за необхідності робити тверду копію з будь-якої сторінки;
- швидко складати електронний конспект за матеріалами МПК.

Засоби мультимедіа можуть виконувати інформаційну, розвивальну, організаційну, творчо-конструктивну, контрольну-оцінну, науково-дослідну, комунікативну та інші функції, що сприяють не тільки розвитку професійної компетентності, а й формуванню інформаційної культури, самоосвіти особистості.

У сучасному освітньому просторі України триває інтенсивне переосмислення цінностей, долається консерватизм і стереотипи авторитарного педагогічного мислення. За цих умов пробуджується інноваційна ініціатива педагогів, розкріпається педагогічна свідомість, а головною рушійною силою інноваційної діяльності є викладач, оскільки суб'єктивний чинник є вирішальним і під час впровадження і поширення нововведень. Педагог-новатор є носієм конкретних нововведень, їх творцем, модифікатором. Він має широкі можливості і необмежене поле

діяльності, оскільки на практиці переконається в ефективності наявних методик навчання і може коригувати їх, проводити докладну структурування досліджень навчально-виховного процесу, створювати нові методики. Основна умова такої діяльності – інноваційний потенціал педагога. [8].

Освіта накопичила великий педагогічний досвід – джерело розвитку педагогічної науки, підґрунтя розвитку компетентності педагогічних працівників. Його постійне вивчення, осмислення і оновлення зумовлене змінами парадигм освіти, концепцій навчання й виховання, форм і методів практичної діяльності педагогів.

На думку В. Загвязінського, кращий педагогічний досвід – той, що відповідає сучасним запитам, відкриває можливості постійного вдосконалення, нерідко оригінальний за змістом, логікою, методами і прийомами зразок педагогічної діяльності, що приносить кращі, порівняно з масовою практикою, результати [9].

Близько 4000 викладачів аграрних ВНЗ I–II рівнів акредитації подають в НМЦ свої педагогічні та методичні напрацювання для участі в конкурсі «Педагогічні інновації», що проводиться з 2000 р. У 2014 р. у конкурсі брали участь 1840 робіт з 11 номінацій. Сформовано електронний інформаційний банк педагогічних інновацій. Викладачі мають можливість ознайомитись з роботами колег, їх досвідом та використати його у своїй педагогічній діяльності. Враховуючи побажання педпрацівників, на офіційному сайті Науково-методичного центру у розділі «Педагогічний досвід» знаходиться «Методичний портал» з переліком творчих робіт для обміну досвідом. У підрозділі «Педагогічні інновації» розміщено оцінений перелік конкурсних робіт.

Майстер-класи, що проводяться у Центрі, – один із засобів підвищення психолого-педагогічної компетентності викладачів.

Для їх проведення запрошуються досвідчені викладачі, науковці, керівники освітніх установ. На обговорення виносяться питання впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес; практичні аспекти реалізації системного підходу до контролю знань; психолого-педагогічні особливості формування навчальної та професійної мотивації студентства; ораторське мистецтво та лекторська майстерність педагога; використання інтерактивних технологій навчання як технологій співпраці; методичні аспекти комплексного використання сучасних засобів навчання в реалізації особистісно орієнтованих технологій. Підвищився загальний рівень педагогічної майстерності викладачів, рівень володіння педагогічною технікою, методикою навчання і виховання.

5. Апробація результатів дослідження

Комплекс заходів, спрямованих на розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів ВНЗ I–II рівнів акредитації: науково-практичні конференції, семінари, педагогічні читання, майстер-класи, участь у виставкових заходах, розробка МПК сприяли розвитку гуманістичної спрямовано-

сті викладачів, інноваційної, здоров'язберігаючої, комунікативної, інформаційної компетентностей. Тобто підвищити свою фахову майстерність викладачі можуть як дистанційно, за допомогою мультимедійного програмно-методичного комплексу, вибираючи індивідуальну траєкторію розвитку, так і в умовах змішаної освіти – вивчення МПМК дистанційно та участь у вищезазначених заходах.

Результати дослідження запроваджено у п'яти аграрних вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації та двох Інститутах післядипломної педагогічної освіти для використання на курсах підвищення кваліфікації педагогів. Визнано доцільність впровадження у практику діяльності навчальних закладів мультимедійного програмно-методичного комплексу для розвитку професійної компетентності викладачів.

6. Висновки

Проведене педагогічне дослідження показало, що розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації здійснюється за ефективної організації діяльності Науково-методичного центру «Агроосвіта» як цілісної динамічної соціально-педагогічної системи, що спрямовується на постійний розвиток викладачів системою інноваційних проектів та засобами мультимедійного програмно-методичного комплексу.

Література

1. Комаренко, Н. Г. *Форми організації методичної роботи в гімназії* [Текст]: автореф. дис... канд. пед. наук: / Н. Г. Комаренко. – Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т ім. К.Д.Ушинського. – Одеса, 1996. – 24 с.
2. Данилова, Г. С. *Методичні служби України: проблеми управління, професійна підготовка* [Текст]: навч. метод. пос. / Г. С. Данилова. – К.: ІЗМН, 1997. – 256 с.
3. Корогод, Н. П. *Управління системою науково-методичної роботи в технікумах* [Текст]: навч. пос. / Н. П. Корогод. – Дніпропетровськ: Пороги, 2005. – 143 с.
4. Попова, Н. В. *Організаційно-методичні засади консультативного забезпечення управлінської діяльності керівників загальноосвітніх навчальних закладів у регіоні* [Текст]: автореф. дис... канд. пед. наук / Н. В. Попова. – Ун-т менеджменту освіти АПН України, 2008. – 20 с.
5. Кузнецова, О. З. *Методическая служба как фактор развития профессиональной компетентности педагога* [Текст]: автореф. дис... канд. пед. наук / О. З. Кузнецова. – Бурятский гос. ун-т. – Улан-Удэ, 2000. – 20 с.
6. Хоменко, М. П. *Практична підготовка студентів у вищих аграрних навчальних закладах* [Текст] / М. П. Хоменко. – К.: Аграрна освіта, 2004. – 194 с.

7. Чернилевский, Д. В. *Дидактические технологии в высшей школе учеб. пособие для вузов* [Текст] / Д. В. Чернилевский. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.

8. Олійник, В. В. *Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації* [Текст]: наук.-метод. посіб. // В. В. Олійник, О. С. Снісаренко, Н. Л. Клясен, М. П. Хоменко, В. В. Олійник, С. А. Жуковська. – К.: Аграрна освіта, 2014. – 665 с.

9. Загвязинский, В. И. *Педагогическое творчество учителя* [Текст] / В. И. Загвязинский. – М.: Педагогика, 1987. – 160 с.

References

1. Komarenko, N. H. (1997). *Formi organizatsiyi metodichnoyi roboti v gimnaziyi* [Organizational forms of methodological work in gymnasium]. Odesa, 24.
2. Danylova, H. S. (1997). *Metodichni sluzhbi Ukraini: problemi upravlinnja, profesijna pidgotovka : navch. metodichnij posibnik* [Methodological services of Ukraine: management issues, training: methodological manual]. Kyiv : IZMN, 256.
3. Korohod, N. P. (2005). *Upravlinnja sistemoyu naukovo-metodichnoyi roboti v tehnikumakh : navch. posibnik* [System management of scientific and methodological work in technical schools: teaching aid]. Dnipropetrovsk : Porohy, 143.
4. Popova, N. V. (2008). *Organizatsijno-metodichni zasady konsultativnogo zabezpechennja upravlinskoi diyalnosti kerivnikov zagalnoosvitnih navchalnih zakladiv u regioni* [Organizational and methodological principles of consultancy support for the heads' administrative activity of general educational establishments in the region]. Kyiv, 20.
5. Kuznietsova, O. Z. (2000). *Metodicheskaya sluzhba kak faktor razvitiya professionalnoy kompetentnosti pedagoga* [Methodological service as a factor for the development of teacher's professional competence]. Ulan-Ude, 20.
6. Khomenko, M. P. (2004). *Praktichna pidgotovka studentiv u vischih agrarnih navchalnih zakladah* [Students' practical training in agrarian higher educational establishments]. Kyiv : Agrarna osvita, 194.
7. Chernilievskiy, D. V. (2002). *Didakticheskie tehnologii v vyisshey shkole : ucheb. posobie dlya studentov* [Didactic technologies in higher school: allowance for students]. Moscow: UNITI-DANA, 437.
8. Oliinyk, V. V., Snisarenko, O. S., Kliasen, N. L., Khomenko, M. P., Oliinyk, V. V., Zhukovska, S. A. (2014). *Rozvitok profesijnoyi pedagogichnoyi kompetentnosti vikladachiv vischih navchalnih zakladiv I–II rivniv akreditatsiyi : nauk.-metod. posib.* [The development of teachers' professional and pedagogical competence in higher educational establishments (I-II ac.l.): manual]. Kyiv : Agrarna osvita, 665.
9. Zagvazinskiy, V. I. (1997). *Pedagogicheskoe tvorchestvo uchitelja* [Teacher's pedagogical creativity]. Moscow: Pedagogics, 160.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Рябова З. В.
Дата надходження рукопису 23.03.2015*

Жуковська Світлана Анатоліївна, аспірант, кафедра філософії і освіти дорослих, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, вул. Артема, 52-А, м. Київ, Україна, 04053, завідувач навчально-методичного кабінету дидактичного забезпечення, Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта», вул. Смілянська, 11, м. Київ, Україна, 03151
E-mail: svitlana.zhukovska@gmail.com